

**MISSIONERLIK TARG‘IBOTIDA USLUB VA VOSITALARINING
ZAMONAVIYLASHUVI.KIBER MAKONDA MAFKURAVIY TAHDIDLAR**

Azamova Sitora Ayonovna.

SHDPI Ijtimoiy fanlar kafedrasi o‘qituvchisi

Abdurahmonova Nigina

*Shahrisabz davlat pedagogika instituti maktagacha ta’lim yo’nalishi 2-kurs
talabasi*

Annatatsiya: *Ushbu maqolada, zamonaviy missiyalik targ‘ibotida uslub va vositalarning o‘zgarishi va rivojlanishi tahlil qilinadi. Ayniqsa, kiber makonining vujudga kelishi va uning mafkuraviy tahdidlar yaratishdagi roli yoritiladi. Yangi texnologiyalar va internetning keng tarqalishi, missiyalik targ‘ibotchilariga o‘z g‘oyalarni ommalashtirishda samarali vositalar yaratish imkoniyatini taqdim etdi*

Kalit so‘z: *Missionerlik, texnologiya, mafkuraviy, targ‘ibotchi, manipulatsiya, radikalizatsiya, kiber makon, ommalashtirish, propagan*

Missionerlik haqida gap ketar ekan, avvalo ushbu tushunchaning lug‘aviy va istilohiy ma’nolarini tushunib olish muhim ahamiyatga egaligini alohida qayd etish lozim. Ushbu so‘z lotin tilidagi «missio» fe’lidan olingan bo‘lib, «yuborish», «vazifa topshirish», missioner esa “vazifani bajaruvchi” degan ma’nolarni anglatadi. Missionerlik esa belgilangan vazifalarni hal qilishga qaratilgan nazariy va amaliy faoliyat majmuini bildiradi. Turli lug‘at manbalarda missionerlikka ko‘plab ta’riflar berilgan. Ularning deyarli barchasida missionerlikka xos xususiyatlar tavsiflanishi barobarida, bu so‘z asosan xristian dini bilan bog‘lanadi. Jumladan, har yili qayta nashr etiladigan «World Book» (“Jahon kitobi”) ensiklopediyasida “Missioner biror diniy guruh tomonidan boshqalarni o‘z diniga targ‘ib qilish va kiritish uchun yuborilgan inson”, -degan fikr qayd etilgan. 2005 yilda Moskvada nashr etilgan “Kirill va Mefodiyning katta ensiklopediyasi”da esa «Missionerlik biror diniy birlashma vakillarining o‘z e’tiqodini boshqa din vakillari orasida yoyish harakati», -degan ta’rif keltirilgan. Umuman olganda, turli lug‘atlar va manbalarda bayon etilgan ta’riflar bib-

biriga juda yaqin va o'xshash bo'lib, ularga tayangan holda quyidagi xulosani chiqarish mumkin: missionerlik - bir dinga e'tiqod qiluvchi xalqlar orasida boshqa bir dinni targ'ib qilishni anglatadi. Prozelitizm - bu to'g'ridan-to'g'ri biron bir dinga ishongan fuqaroni o'z dinidan voz kechishga va o'zga dinni qabul qilishga majbur qilishdan iboratdir. Missionerlarning bugungi kundagi faoliyati hech bir mintaqaga, hech bir davlat bunday tahdiddan holi emasligini ko'rsatadi. Bunday holatlarning oldini olish uchun esa missionerlikning mohiyatini to'g'ri va chuqurroq anglash, uni bartaraf etish yo'lida maqsadli, tizimli va tadrijiy faoliyat olib borish zarur bo'ladi. Bugungi kunda faol missionerlik bilan turli yo'nalishdagi tashkilotlar shug'ullanayotgan ekan, bunday harakatlarning g'oyaviy-aqidaviy asoslarini ko'rib chiqish maqsadga muvofiqdir. Masalan, xristianlar "Missionerlik har bir dindor uchun shart", -deb hisoblaydilar. Bunday fikrlarning asosi va manbaini «Injil»dan topish mumkin. Jumladan, "Injil"da Iso Masihning o'ziga 12 havoriyni tanlab olishi va ularni Isroilning qishloqlari bo'ylab da'vat qilish uchun yuborgani qayd etilgan. Bu haqda Markdan rivoyat qilingan "Injil"da «Iso shogirdlariga dedi: "Butun jahon bo'ylab yuringlar va hamma tirik jonga Injil Xushxabarini targ'ib qilinglar", Mattodan rivoyat qilingan «Injil»da esa ".barcha xalqlardan shogird orttiringlar. Ularni Ota, O'g'il va Muqaddas Ruh nomi bilan cho'qintiringlar. Men sizlarga buyurgan hamma narsalarga mal qilishni ularga o'rgatinglar.", -degan da'vatlarni o'qish mumkin. Shu o'rinda adolat yuzasidan bir fikrni alohida qayd etish lozim. Ko'pchilik hollarda muayyan dinda doirasida shakllangan u yoki bu ko'rsatmalar, aqidalar konkret tarixiy shart-sharoit bilan bog'liq bo'ladi va o'z davri uchun to'g'ri hisoblanadi. Vaqt, sharoit o'zgarishi bilan o'zining birlamchi ahamiyatini yo'qotgan bunday ko'rsatmalar o'sha davrdagi tarixiy vaziyatni tushunish va baholashda qimmatdorlik kasb etadi. "Injil"dan keltirilgan yuqoridagi so'zlar haqida ham shunday deyish mumkin. Zero, Iso Masih tomonidan qilingan bunday da'vatlar ko'p xudolilik o'rniga yakkMissionerlik harakatini eng ko'p olib boradiganlar, hozirgi kunda, bu «Jegov shohidlari» diniy tashkiloti vakillaridir. Ularning vakillarini jamoat joylarida, xiyobon va mahallalarda ochiqdan-ochiq missionerlik ruhidagi adabiyotlarini tarqatishlarini kuzatish mumkin. Missionerlik bilan faol

shug‘ullanuvchi «Igov shohidlari» sektasida ta’sir etish mexanizmlari aniq va lo‘nda qilib ishlangan. Bu yo‘nalish 19-asrning 70-yillarida AQSHda vujudga kelgan. Bugungi kunda jahonning turli mamlakatlarida 100 ga yaqin bo‘linmalariga ega. Bu tashkilot qat’iy markazlashgan bo‘lib, uning boshqaruvchi raisi cheklanmagan hokimiyatga ega. YUqoridan pastga ko‘rsatmalar va adabiyotlar, pastdan yuqoriga hisobotlar yuborib turiladi. «Igov shohidlari» o‘zining matbuot organiga ega. «Posbon minora», «Uyg‘on». Bu jurnallar jahon xalqlarining 160 da ziyottilida nashr qilinib, dunyoning turli burchaklarida tarqatiladi. Ularning tarqatayotgan adabiyotlari didli, rangli va chiroyli manzaralar bilan tasvirlangan. «Jalb etuvchilar»ning ovoz ohanglari tinchlantiruvchi va mehrli sado etadi. Mutaxassislarining aytishicha, «Igov shohidlari» sektasi a’zolari jalb etishning 86 xil usulidan foydalanar ekanlar. Ular ko‘pincha quyidagi turdagi kishilarni o‘z ta’sir doiralariga olishga urinadilar. -birinchi va to‘rtinchi kurs talabalari;-keksalar ayniqsa, endigina nafaqaga chiqqanlar va yolg‘iz qariyalar;o‘z o‘rnini topishga intilayotgan o‘smirlar;-kuchli stressni (kasallik, yaqin odamining vafoti, ajralish va x.k.) boshidan kechirayotganlar;-qochoqlar va ishsizlar.Yana bir missionerlik harakati bilan shug‘ullanayotgan diniy tashkilot «To‘liq injil xristian cherkovi»dir.

Xulosa: Zamonaviy missiyalik targ‘ibot uslublarining va vositalarining rivojlanishi, ayniqsa kiber makonining kengayishi, mafkuraviy tahdidlar yaratishda yangi imkoniyatlar va xavf-xatarlarni yuzaga keltirdi. Internet va raqamli texnologiyalar targ‘ibotchilarga o‘z g‘oyalarini keng auditoriyaga etkazishda yangi platformalarni taqdim etdi, shu bilan birga, bu vositalar radikal g‘oyalar va manipulyatsiya usullarini tez va samarali tarzda tarqatishga imkon berdi. Kiber makon, o‘zining anonimligi va tezkor tarqalish xususiyatlari bilan, mafkuraviy tahdidlarga qarshi kurashda yangi chaqiriqlarni keltirib chiqardi. Natijada, targ‘ibot uslublarining zamonaviylashuvi va uning xavf-xatarlarini boshqarish, zamonaviyjamiatda mafkuraviy tahdidlarga qarshi samarali choralar ko‘rishni talab qiladi. Shu sababli, kiber makon va uning ta’siri haqida chuqur tushuncha shakllantirish, missiyalik targ‘ibot va mafkuraviy kurashning samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Alimov, M. (2020). "Kiber makonda mafkuraviy tahdidlar va ular bilan kurash usullari". *Terrorizm va kiberxavfsizlik jurnali*, 15(3), 45-60.
2. Yuldashev, A. (2019). "Zamonaviy targ'ibot vositalari va uning jamiyatdagi ta'siri". *Ijtimoiy Fikr jurnali*, 10(1), 123-135.
3. Anderson, R., & Moore, T. (2021). "Cyber Security and Digital Propaganda". *International Journal of Cyber Security*, 18(2), 234-250.
4. Mujtaba, M. (2022). "The Role of Social Media in Modern Propaganda". *Global Communications Review*, 29(4), 76-92.
5. Khamidov, J. (2023). "Internet va mafkuraviy manipulyatsiya: zamonaviy xavf-xatarlar". *Davlat va Jamiyat jurnali*, 16(4), 88-101.
6. Omonov B. N., Ochilova G. A., Azamova S. A. SPECIFIC CHARACTERISTICS OF THE ECOLOGICAL ENVIRONMENT IN UZBEKISTAN //World of Scientific news in Science. – 2023. – T. 1. – №. 3. – C. 15-28.
7. Shakhrisabz A. S. A. THE USE OF THE SCIENTIFIC HERITAGE OF ORIENTAL SCIENTISTS IN THE FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE AMONG SCHOOLCHILDREN IN THE CONTEXT OF ECOLOGICAL GLOBALIZATION //International Scientific and Current Research Conferences. – 2024. – C. 94-97.
8. Shakhrisabz A. S. A. THE USE OF THE SCIENTIFIC HERITAGE OF ORIENTAL SCIENTISTS IN THE FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE AMONG SCHOOLCHILDREN IN THE CONTEXT OF ECOLOGICAL GLOBALIZATION //International Scientific and Current Research Conferences. – 2024. – C. 94-97.
9. Ayonovna A. S. et al. GLOBALLASHUV DAVRIDA EKOLOGIK MUAMMOLARVA ULARNING YECHIMI //Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. – 2024. – T. 12. – №. 1. – C. 20-24.
10. Ayonovna A. S. et al. GLOBALLASHUV DAVRIDA EKOLOGIK MUAMMOLARVA ULARNING YECHIMI //Yangi O'zbekiston taraqqiyotida

- tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. – 2024. – T. 12. – №. 1. – C. 20-24.
11. Ayonovna A. S. et al. GLOBALLASHUV DAVRIDA EKOLOGIK MUAMMOLARVA ULARNING YECHIMI //Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. – 2024. – T. 12. – №. 1. – C. 20-24.
12. Azamova S. A. PROBLEMS OF FORMATION OF ECOLOGICAL CULTURE IN THE CONTEXT OF ECOLOGICAL GLOBALIZATION //BEST JOURNAL OF INNOVATION IN SCIENCE, RESEARCH AND DEVELOPMENT. – 2024. – T. 3. – №. 5. – C. 743-749.
13. Azamova S. UMUMTA'LIM MAKTAB O 'QUVCHILARIDA EKOLOGIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHNING USUL VA VOSITALARI //Interpretation and researches. – 2024.
14. Azamova S. EKOLOGIK TA'LIM VA TARBIYANING RIVOJLANISH BOSQICHLARI //Talqin va tadqiqotlar. – 2024. – T. 1. – №. 1.